

kočisty, který z Pryvidce pro nás dojel, totiž: „paní velkomožná“, a kasa naše se náramně menšila (vzdor tomu, že sem v Břetislavě ani železných hrnků, ani za krejcar něco jiného byla koupila —), tedy sem k Horváthovi pravila: „paní velkomožná a šeinů¹⁾ nic“ — přijeda do Ripina, kdežto sme noclech dělali, tu nám již vzdor tomu, že sme jen v celej naší easy 2 zl. stř. měli, (Euer Gnaden) říkali, já a Katy sme již od smíchu nic nemohli, však na tom ještě dosti nebylo, druhý den sme na poledne do Topolčan přijeli, kdežto Horváth známého hospodského má, pravil nám tedy, že si asi 4 zl. od něho vypůjčí, neb sme již jen 5 kr. stř. měli — sotva sme do hostince vjeli, již nám (Kellner) vstříc přišel a z voze nás zdělával, to šlo jen pořád „paní Urozenka“, tu sem si myslela, až jen Horváth bude chcet peníze, však ten velký titul přestane — ale zatím Horváth 4 zl. vypůjčil a já sem přec „paní Urozenka“ zůstala, a (Kellner) mně opět do voze pomáhal. — Věru, na tu cestu nikdy nezapomenu, co sme tu vše zkusili! Však i cesta ta na mne velmi zle oučinkovala, neb celý týden sem churavá byla, nevím, zdali to snad od nastuzení původ svůj mělo nebo snad od tesknoty — první dny mně věru velmi teskno bylo. —

Onehdy sme teprv naše první návštěvy učinili a byli sme všude velmi vlídně přijati, dnes sme na oběd ku paní Apatykářce pozváni, jesti to velmi hodná paní, též i její pán, nebylo nám možné se jim vymluviti. Včera byl zase Horváth pozván za svědka jeho kancelářskému sluhovi ku sňatku, musela sem tedy já jakož i Katy též na svadbu jíti. —

Takž sme tedy poslední masopust strávili. Včera sme byli v kostele u Piaristů a dnes ve farním. Kostel Piaristů jest věru velmi krásný, zvlášt velmi pěkně malovaný, též i farní nejní špatný, ještě malý jeden kostelíček, jest ale asi ¼ hodiny vzdálený, pročež nyní tam slouženo nebývá.

Krajina zdejší jest věru zajímavá a romantická, těším se již na to, až nás, milovaný p. Strýčku, navštívíte, a doufám, že se Vám zde líbiti bude. Mladý Zelinka nám též přislíbil, že nás s Františkem na letnice navštíví, myslím, že jistě přijdou.

Nyní sem již viděla 4 velké vody, totiž: Moravu, Dunaj, Váhu a Nitru. Když sme přes Nitru jeli, vzpomněla sem si na slovenskou píseň: „Nitru, milá Nitru, ty slovenská Máti, keď pozrem na tebe, musím zaplakati.“ Jest to věru krásná píseň.

¹⁾ šajnů, peněz.

Nyní, milovaný pane Strýčku, přijměte opět naše srdečné díky za všecka nám v tak velkej míře proukázaná dobrodiní — Bůh všemohoucí Vám odplat mnohonásobně již zde na světě, pak ale životem věčným. My se ale vynasnažíme, bychom se toho dobrodiní vždy hodnými stali.

Jak jste ráčil Horváthovi poslednikrát řícti, bych stran prodeje tej hospodky na Strýčka pekaře psala, tak sem to učinila, by jen nějakého dobrého kupce hledat nechal, psala sem též, že i Vy mu snad stran tej věci psát budete, prosím Vás tedy, velebný p. Strýčku, nenili Vám to obtížné, by Jste to učinil, neb od Vás to má větší cenu. — Horváth nechá mnohokrát ruce líbat, byl by též rád psal, však jesti nyní v kanceláři zapřáhnutý, že mu věru možné nebylo, pravil ale, že to co nejspíš učiní. Otcí musím též dnes psát a to nejvíce stran těch státních papírů, neb Horváth, chudák, posud od jeho Strýčka peníze nedostal a tedy sme nyní ve velkej nouzi, nemůže tedy Otcí spíše až 1ho března a to sice jen polovičku poslat. — Nyní, dobrotivý pane Strýčku, ještě jednou díky naše opětujeme, zůstáváme

Vaše vděčný a poslušný

Marie a Karel Horváth.

201.

František Tomášek.

Národní poměry v Lednici u Břeclavy. Prodej rodinného domu.

V Břeclavě 8ho června 1852.

Předrahý Pane Strýčku!

Za příčinu [!] že peněz nemám se posud v Lednici, kamž sem na svátky přijel, nacházím a míním na boží tělo ve čtvrtek v noci do Vídně se zas odebrat; pročež Vás vroucně prosím, by ste mi měsíčně milostivě do Vídně co nejspíš zaslat ráčil, jestliže ste snad již mi ho zaslal, Vám srdečně děkuji. —

Dle Vašeho napomenutí sem se ohledl v Lednici a v okolí, jak se naší národnosti zde vede: zle jak všude.

Škola v Lednici, ač tam polovice obyvatelův Slovákův jest, pouze německá jest, ani učitel ani pomocník (oba deutschböhmi) moravsky neznají. Učitel, bývalý muzikant u knížecí bandy, je nepřítel všeho slovanstva, k tomu prvním raddou a obecním písařem a lidem

pro svůj velký vplyv na strach. Jsa zabaven písařstvím, o škola nedbá, vyučování pomocníkovi zanechává: skouška a visitace se, jak bývaly vrchní sám pravil, jenom k vůli hostině držeji.

To samé o kostele platí. Kázání co neděla německé. Slováci němčinu nemilujíce, před kostelem stojíce hovořejí, po kázání do kostela jdouce i při mši sv. se blízko dvéři [!] držeji.

Před sv. Duchem, jakož i spíše před velkonoci, šla deputace Slovákův lednických k faráři tamějšímu, žádající, by ve svátcích pro ně moravsky se kázalo, odkázání byvše od něho na kaplana, kterýž jim to slíbil, za odplatu drželi ofěru a hojně obětující, kaplanovi svou vděčnost proukázali (někteří i po 1 fl. stř. dali).

Při ouřadech se skoro všecko německy píše; jediný notár Zahrada z Hodonína Slovákům všecky spisy česky vystavuje, ač nevelmi se zdá býti v češtině pevný; četl sem několik jeho spisů českých: píše německými literami a pravopisu málo zná. Myslivští a zahradníci [!] mládenci, nejvíce Češi, rádi si při sklence zazpívají vlasteneckou, mají i něco českých kněh. — Počet Němcův v Lednici se v posledních letech zmnožil: stavění zámku mnoho videnských tovaryšův tam přivedlo, kteří oženivše se mistry se tam stali, však i Čechové se mezi nima nacházejí.

Slovanský živel v Lednici klesá nemaje ni ve škole ni v kostele podpory, ba v obou se pracuje na zněmčení nebohého našeho lidu.

„Ba, matku Slávu v tuhou rakev složit chtějí,
A jaré síly synův, ty spějí.“

Josef mi oznámil, že máte¹⁾ kupce na hospodu a že dával 9500 zl. v/v. Tyto dají po 4½% ve spořitelni ročně 162 fl. stř. nebo 405 zl. v/v. čistého výnosu, a toli, co mi známo, teď nenese hospoda. Budeli jaké zprávy [!] třeba, spotřebuje se třeba celý výnos roční neli více (jestli se letos neprodá) a tak bude 162 zl. ztraceno a kdo ví, jestli ji kdo na rok drážej koupí. Toto moje mínění stranu prodeje, ovšem jen majícího ohled na užitek domu, a ceny [!] jeho v penězích. —

Marie a Horváth Josefovi psali, nic však zvláštního: Katy přijede na začátku příštího měsíce.

Josef svoje assistenství pořád očekává. Co se škol týče, Vám budu v nedělu z Vídně psat. Prozatím Vám oznamuji, že církevní právo v druhém běhu u Pachmanna slyším a že i u Phillipa sem zapsán.

¹⁾ Záležitosti pronajatého rodinného hostince s polnostmi v Novém Rousínově š. 25 obstarával Sušil, maje na něm s Tomáškovými podíl po rodičích.

Vaši lásce se odporoučí

Váš vděčný a poslušný synovec

Fr. Tomášek.

202.

František Tomášek.

Phillipsovy přednášky. Prodej domu. Chystaná změna manželského práva v Rakousku.

Ve Vídni 18ho července 1852.

Předrahy Pane Strýčku!

Otčeným Vaším listem od 6ho t. m. ste mi oznámil, že kollegia 7ho skončíte a 20ho že budou zkoušky, mezi tím že hodláte někam zajet. Toť příčina, že sem Vám posud nepsal.

Že mladý Görres umřel, bude Vám od jinud známo; p. Phillips, sotva zprávu telegrafickou dostana o jeho úmrtí, se odebral do Mnichova (minulý pátek). Nadějem se však, že se brzo navrátí. Výborné bylo jeho čtení o času Ludvíka 14ho, jehož domácí život nazýval „haeresis morum“, o Fridrichu IIhém, Josefu IIhém a dále až do roku 1815. Praktické následky rozkolnictví Tomasa, Jansena, van Estena [!], Hontheima (Febronia¹⁾) v oboru církevního práva, dějepis mravů minulého století, stav věd, filosofie a práva nám tak obšírně a zajímavě líčil, jako by se toho člověk věru nikde nedočel. O Josefu IIhém nám všelico, což sme posud neslyšeli, zdělil. O čemž však více oustně. — Co se týče mě [!] patřících peněz z hospody, sem ovšem slíbil jich Otcovi půjčit, však ale poradil sem se v této věci Josefa, který mi též pravil, že budeli (co ovšem brzo se stane) assistantem, svoje peníze Otcovi půjčí. Že by mi byla Vaše laskavá rada v tomto pádu prospěšnější bývala, to ovšem, ač trochu pozdě, nahlížím. Rozmejšlel sem nad touto záležitostí a oustně Vám zdělím, jak dle mého mínění mi i Otcí pomozeno býti může. Co se týče sestram připadajících podílů, byl sem a sem posud toho mínění, že bude nejlepší peníze na ouroky na jistém místě uložit.

Tento týden v sobotu miním, budouli kollegie ukončeny, se do Brna nebo raději do Rousinova odebrat, odkudž bych na 26ho do

¹⁾ Thomasius, van Espen, Hontheim, osvěceni kanonisté, Jansenius ml., původce jansenismu.